

Országos pedagógiai tanácskozás Pest megyében

A Pest Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet munkatársai végigjárva és -hallgatva az utóbbi évek országos konferenciáit, részt vettek a közoktatás modernizációját előkészítő gondolatcserékben, vitákban és figyelemmel követték a Nemzeti Alaptanterv és a kimenet-szabályozást célzó vizsgarendszer koncepciójának formálódását, a közoktatás irányítása, finanszírozása, törvényi szabályozása körül kibontakozó és váltakozó heveségű vitákat.

1995 decemberében a *Fordulóponton a magyar közoktatás?* című lillafüredi konferencián *Kosáry Domokost*, az MTA közel-múltban visszavonult elnökét hallgatva született meg bennünk az a gondolat, hogy a legközelebbi pedagógiai tanácskozást a nevelés témakörében kell szervezni, mert mostanság erről esik a legkevesebb szó. *Kosáry Domokos* a minőségről, ennek fontosságáról beszélt, és az emberi minőségről, amelynek javítása elengedhetetlen feltétele Magyarország jövőbeni felemelkedésének.

Lillafüreden határoztuk el, hogy megpróbálunk egy olyan gondolatfüzért összeállítani, amely az emberi minőséget a középpontba állítva járja körül: milyen esélyei vannak a nevelésnek a kilencvenes évek Magyarországon. Így született meg a *Társadalom–Emberi minőség–Jövő. A nevelés esélyei a kilencvenes években* című országos pedagógiai konferencia alapkonceptiója.

A tanácskozáson elhangzott előadások az *érték–nevelés–iskolai és társadalmi esély* címszavaival jelölhető ívben fogták át a szakmai lényegét. *Illyés Sándor* főiskolai tanár az *érték–az ember érték–minden ember érték* hármas egységben, *Czeizel Endre* orvos-genetikus pedig az „érték bennünk van” címszó alapján fejtette ki gondolatait.

A neveléstudomány szakemberei – *Bábosik István* egyetemi tanár, *Széphalmi Ágnes* egyetemi docens – a nevelésről mint értékközvetítő tevékenységről, az emberi minőség alakításának neveléssel kapcsolatos összetevőiről beszéltek.

A plenáris ülések nagy érdeklődéssel kísért előadásait műhelybeszélgetések tették teljessé. A pedagógus személyiségéről *Hoffmann Rózsa* igazgató, a másságról és a toleranciáról *Popper Péter* pszichológus vezetésével beszélgettek, gondolkodhattak a tanácskozás résztvevői. Az életünk és a nevelés folyamata egyaránt konfliktussal telített. A konfliktusok kezelésére, megoldására kaptak módszereket *Szekszárdi Ferencné*től és munkatársától rövid tréning keretében az érdeklődők. A *Széphalmi Ágnes* vezette műhelyben egy új pedagógiai paradigmával, a „szelid pedagógia” elveivel és metodikájával ismerkedtek meg a jelenlévők, amely azt sugallja: az ember erőszakkal nem lehet nevelni, ehelyett meg kell próbálni hidat verni a különböző vélemények és előítéletek között. *Halász Gábor* oktatáskutató előadásában arról szölt, hogy esély és iskola társítható fogalmak-e napjainkban, illetve hogyan lehet esélyt adni az embereknek az oktatás, az iskolarendszer segítségével ahhoz, hogy megtalálják helyüket a világban, hogy mit jelent az „élethossziglani tanulás” fogalma.

Záróelőadásában *Magyar Bálint* művelődési és közoktatási miniszter a magyar közoktatás fejlesztésének, tartalmi és jogi szabályozásának terveiről, a magyar közoktatásról mint a társadalmi fejlődés esélyének egyik fontos összetevőjéről beszélt. Április 22–23–24-én a TIT Kossuth Klubjában folyamatosan 80–120 pedagógus és oktatásban dolgozó szakember élte át a tanácskozás által feldolgozott témakört és távozott a befejezéskor azzal a szilárd meggyőződéssel, hogy van esélye a nevelésnek, az emberi minőség javításának a kilencvenes évek Magyarországon.

A tanácskozás résztvevői a pedagógus szakma egészét képviselték: óvónők, tanítók, tanárok, iskolavezetők és szaktanácsadók, főiskolai és egyetemi oktatók vettek részt a plenáris üléseken és a műhelyfoglalkozásokon és nyilatkoztak elismeréssel a szakmai tartalomról, a színvonalról, a szervezésről. Boldogan fogadtuk az elismerő szavakat, véleményeket.

A tanácskozás teljes anyagának közlését az Új Pedagógiai Szemle vállalta. Ajánljuk minden érdeklődő szíves figyelmébe.

Fazekasműhely Békéscsabán

A 9. számú Általános Iskola Békéscsabán egyebek mellett arról nevezetes, hogy itt tanít, nevel *Prekop János* keramikus tanár, itt működik a Gelencsér Alapítvány.

Az anyag (az agyag) fegyelmez, a gyerekek, a „legrenitensebbek” is – véli a tanár úr –, megtanulják a korong mellett a dolgok tiszteletét, miközben megannyi eredeti ötletet próbálhatnak ki. A fazekas, aki maga is vállalkozó, a kézműves órakon a vállalkozás elemeit is megtanítja, a gyerekek (külföldi) szakfolyóiratok olvasói, követik, hogy hol tart a szakma.

A rajzórakon az építészettörténeti témakör agyagtéglákból építenek római vízvezetékét, gótikus templomot. Kiemelkedő tanár–diák együttműködési példa az az 1993-as eset, amikor egy hatodikos tanulóleány a tárgykultúra órákhoz kapcsolódva cserépkályhát tervezett a lakótelepi lakásba, majd megformázta a csempéket (219 darabot, olvasható ma is a munkanaplóban), majd a tanár úr segítségével megépítette a kályhát is.

A népművészet, a művészet, az emberi szó közvetítői Csillebércen

1976-ban – húsz esztendeje éppen – Csillebércen „korszakalkotó” táborozásra kerül sor, 1000 gyerek részvételével. Az akkori táncház-mozgalom (*Sebőék, Timárék*), a fiatalok népi kézműves mozgalma (*Vidákék, Székely Évák*), a drámapedagógusok (*Gabnai*), a játszóház-mozgalom jelesei (*Szabó Gyuláné Séd Teri*), a gyerekkultúra és a közoktatás jeles hagyományörzői (*Keszler Mária, Somfai Tiborné, Orbán Emmi, Bíró Mártonné, Puskás László* és mások) szövetkeztek új típusú programra. A komplexitás és a kreativitás jegyében kidolgozott táborozási modell (a nagy, egész hetes nagyközösségi keretjébe rendezett, a szellemi és kézműves

tevékenységet egységbe szervező foglalkozássor) azóta meghatározó eleme lett a fejlesztő gyermekfoglalkozásoknak, bevonult a tanórába is, jelentős szakirodalma jött létre.

A tábori metodika bölcsőhelye, a Magyar Úttörők Szövetsége, a Csillebérci Tábor örömmel fogadta a jubileumon az egykori táborozókat, egykori szakvezetőket, s egykori gyerekeket, egykori úttörőket, akik ma pedagógusok, orvosok, édesanyák vagy éppen – mint Román Sándor, az egykori cigándi táncos Harangozó-díjas – táncművészek. A jubileumi találkozón felidéztek az eseményeket az egybegyűltek.

Indulatos hozzászólásában Gabnai Katalin arról szólt, hogy az emberi kapcsolatok intenzív élménye volt meghatározó a csillebérci táborozásokban. Fontosnak tartotta, hogy a szuggesztív vezetők túl szak tudásukon, szaktudásuk közvetítésének képességén még egyvalamire voltak képesek: *közvetítők* nevelésére. Olyan program indítását kezdeményezte, ahol a mai kultúraközvetítők legifjabb növendékeik közül keresnék meg, választanak ki és fejlesztenék a *közvetítés tehetségével* megáldott személyeket.

Ezüstérem

A Nemzetközi Kémia Olimpián II. lett a magyar diákcsoport.

A Magyar Cserkészlány Szövetségről

A Magyar Cserkészlány Szövetség 1923-ban alakult. 40 éves szünet után 1989 november 1-én kezdte el újra működését.

Szövetségünk a világ több mint kilencmillió cserkészlányát összefogó londoni központú világszövetség (WAGGS) tagja. A Világszövetség figyelemmel kíséri az egyes országok cserkész-szervezeteinek programját, és ha szükséges, segít annak fejlesztésében, módot ad nemzetközi kapcsolatok teremtésére. Közös táborozáso-

kon, vagy a Világszövetség által szervezett találkozókön vesznek részt a különböző országok cserkészleányai, s ez lehetővé teszi egymás értékeinek megismerését, a tanulást és a személyiség fejlesztését.

A cserkészleány mozgalmat a cserkészmozgalomhoz hasonlóan az angol *Robert Baden-Powell* hozta létre a század elején: azonos törvények alapján, azonos fogalmakat és célokat tűzött ki a két nem számára, de ezeket különböző módszerekkel kívánta megvalósítani. A mozgalom élményt, célokat, kihívást jelent tagjai számára. Lehetőséget ad különböző érdeklődési területek kipróbálására az értelmi, érzelmi, ügyességi és testi nevelés legkülönbözőbb területein. Önbizalom és önbecsülés szerzésére ad alkalmat. Célja a leleményességre, öntevékenységre, felelősségtudatra és döntőképeségre történő felkészítés. Kiemeli a családi értékek és a közösséghez tartozás fontosságát. példával nevel, miközben tiszteli tagjainak egyéniségét.

A mozgalom valláserkölcsi alapon áll, de nem egyházi egyesület. Maximális toleranciát hirdet: mindenkit vár, akár hívő, akár nem, s akkor is, ha még nem ismerkedett meg egy vallással sem. Nemzetközi szervezet, amely becsüli a nemzeti értéket, őrzi, míveli és fejleszt is azokat. Nem nacionalista és még kevésbé sovíniszta.

A mozgalom teljesen *önkéntes, mindenki irányában nyitott*, aki – minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül – vállalja követelményeinek teljesítését.

Törvényeink előírják az egyeneslelkűséget, kötelességeink teljesítését, a segítőkészséget, a cserkész testvériséget, az önmagunkkal szembeni szigorúságot és másokkal szembeni gyöngédséget, a természet szeretetét és ápolását, vezetőinkkel való együttműködési készséget és tevékenységet, a vidám és megfontolt életfelfogást, a takarékos életformát és a testi, lelki tisztaságot.

Felmerülhet a kérdés: miért van mégis szükség külön leányszövetségekre?

Gyermekeink zöme évek óta koedukált iskolákban tanul, tehát fiúk és lányok idejük legnagyobb részét együtt töltik. Közismert tény, hogy a különböző nemű gyermekek fizikai és pszichológiai adottságai mások, fejlődési ütemük is teljesen eltérő, különösen serdülő korban. A két nem egy bizonyos ideig teljesen eltérő érdeklődést tanúsít, egészen más problémák foglalkoztatják. A 15–16 éves lányok már szinte felnőttnek számítanak, a hasonló korú fiúk ugyanakkor még „legszebb kamaszkorukat” élik. Más a családban betöltött szerepük is.

Leányainkat ma a több helyen való helytállásra kell nevelnünk, minthogy jelenlegi életformánk teljes embert követel mind a családban, mind a munkahelyen. Így már egészen fiatal korukban tudatában kell lenniük képességeiknek, s ezeket a közösségekben végzett tevékenységük által fejleszteniük kell. Célszerű tehát a lányoknak igényeiknek megfelelő – a cserkészlet alapjain nyugvó – saját programot kidolgozni. A cserkész munkát különböző – a korcsoportnak megfelelő – módszerekkel végezzük.

A Magyar Cserkészleány Szövetség jelenleg 550–600 tagot számlál. Ez nem sok. Ennek legfőbb oka, hogy szövetségünk csak akkor alakít csapatot, ha képzett vezető áll rendelkezésre. Nagyon hiányzik ez a korosztály, idősebb cserkészleányaink szívesen átadnák tapasztalataikat, és lenne sok kis leendő cserkészleány is.

Szövetségünkbe bármely korosztályba beléphetnek a mozgalom iránt érdeklődők! Különösen fontos lenne, hogy az idősebb cserkész vezetők helyére képzett fiatalok kerülhessenek.

Jelenkezni lehet írásban:
Magyar Cserkészleány Szövetség,
1371 Budapest, Pf.: 433.